

VIL SMIT

sa **MARKOM MANSONOM**

VIL

Preveo
Goran Skrobonja

Laguna

Naslov originala

Will Smith with Mark Manson

WILL

Copyright © 2021 by Treyball Content LLC

Translation copyright © 2022 za srpsko izdanje, LAGUNA

VIL

SADRŽAJ

ZID | 9

1. Strah | 13
2. Fantazija | 31
3. Nastup | 49
4. Moć | 70
5. Nada | 95
6. Neznanje | 127
7. Pustolovina | 143
8. Bol | 158
9. Uništenje | 178
10. Alhemija | 198
11. Prilagođavanje | 217
12. Žudnja | 238
13. Predanost | 263
14. Bum | 279
15. Pakao | 305
16. Svrha | 324
17. Savršenstvo | 349
18. Pobuna | 371
19. Povlačenje | 393
20. Predaja | 412
21. Ljubav | 432

SKOK | 442

IZJAVE ZAHVALNOSTI | 451

PODACI O ILUSTRACIJAMA | 453

O AUTORIMA | 455

ZID

Kad mi je bilo jedanaest godina, moj otac je zaključio da mu je potreban novi zid ispred radnje. Biće to veliki zid, otprilike tri i po metra visok i šest metara dugačak. Stari zid se krunio, a njemu se „smučilo da ga gleda“. Ali umesto da angažuje preduzimača ili građevinsku firmu, on je pomislio kako bi to bio dobar projekt za mog mlađeg brata Harija i mene.

Ćale ga je srušio. Sećam se da sam gledao u tu razjapljenu rupu sa bolnom nevericom. Bio sam sasvim siguran da tamo više nikada neće biti zida.

Svakog dana bezmalo godinu dana, moj brat i ja smo išli u očevu radnju posle škole da radimo na tom zidu. Sve smo radili sami. Iskopali smo temelj, mešali smo malter i nosili kofe. Još pamtim formulu: jedan deo cementa, četiri dela peska i jedan deo kreča. Hari je bio zadužen za crevo. Mešali smo gomilu lopatama na pločniku i onda punili kofe od osam litara zapremine da zasebno postavljamo cigle. Radili smo to bez ikakve gvozdene ili drvene armature, samo pomoću jedne od onih libela sa mehurićem vode u sredini.

Ako znate *bar nešto* o građevinarstvu, onda znate da samo budale to mogu tako da rade. Budimo realni, to je robijaški

---

rad. Danas bi neko odmah pozvao Službu za zaštitu dece. To je toliko tegoban i nepotrebno dug posao da je za ono što su dva klinca radila najvećim delom godine ekipi odraslih ljudi bilo potrebno najviše nekoliko dana.

Moj brat i ja smo radili vikendom, praznicima, na raspustu. Radili smo te godine celo leto. Nije bilo važno. Moj otac nikada nije uzeo slobodan dan, pa nismo mogli ni mi. Sećam se da smo toliko puta gledali u tu rupu, potpuno obeshrabreni. Nisam tome uopšte video kraj. U mojoj glavi, njene dimenzije su postale nedokučivo velike. Izgledalo mi je to kao da zidamo Veliki kineski zid u Zapadnoj Filadelfiji – milijarde crvenih cigala koje se protežu beskonačno u neko daleko nigde. Bio sam siguran da ću ostariti i umreti i dalje mešajući beton i tegleći te kofe. Jednostavno sam znao to.

Ali Čale nije dozvoljavao da prestanemo. Morali smo da budemo tamo svaki dan, da mešamo beton, nosimo kofe, postavljamo cigle. Nije bilo važno pada li kiša, da li je pakleno vruće, da li sam ljut, da li sam tužan, da li sam bolestan, da li sutradan imam pismeni – nije bilo izgovora. Moj brat i ja pokušavali smo da se žalimo i bunimo, ali Čale za to nije mario; bili smo u klopci. Taj zid je bio konstanta; bio je neprestano prisutan. Menjala su se godišnja doba, prijatelji su dolazili i odlazili, nastavnici su se penzionisali – ali zid je bio tu. Uvek, zid je bio tu.

Jednog dana, Hari i ja smo bili veoma nadržani. Vukli smo se i gundali, „ovo je nemoguće“ i „to je prosto smešno“.

„Zašto uopšte moramo da gradimo zid? Ovo je nemoguće. Nikad neće biti završen.“

Čale nas je čuo, ispusti alat iz ruku i došao do mesta gde smo mi žvanjkali. Oteo mi je ciglu iz ruke i podigao je ispred nas.

„Prestanite da mislite na taj posrani zid!“, rekao je. „Zida nema. Tu su samo cigle. Vaš je posao da *ovu ciglu* postavite savršeno. Onda pređete na sledeću ciglu. Pa *tu ciglu* postavite savršeno. Onda sledeću. Nema šta da brinete zbog zida. Ima da vas zanima samo *jedna jedina cigla*.“

Vratio se u radnju. Hari i ja smo se z gledali, odmahnu li glavom jedan drugome – *Ovaj lik je debil* – i vratili se umešavanju.

Neke lekcije koje su na mene imale najveći uticaj morao sam da naučim uprkos sopstvenom protivljenju. Odupirao sam im se, poricao ih, ali na kraju bi težina njihove istine postala neizbežna. Očev zid od cigala bio je jedna od tih lekcija.

Dani su se vukli dalje, i koliko god da sam mrzeo to da priznam, počeo sam da shvatam o čemu je on to govorio. Kad bih se usredsredio na *zid*, posao bi mi izgledao nemoguć. Beskrajan. Ali kad bih se usredsredio na *jednu ciglu*, sve bi postalo lako – *znao* sam da jednu posranu ciglu mogu lepo da postavim...

Kako su nedelje prolazile, cigle su se ređale, a rupa malčice smanjivala. Počeo sam da shvatam da je razlika između zadatka koji izgleda nemoguć i zadatka koji izgleda izvodljiv samo stvar gledišta. Da li obraćaš pažnju na zid? Ili obraćaš pažnju na ciglu? Bilo da je u pitanju odlično rešavanje testova neophodno da budeš primljen na koledž, postizanje velikog uspeha kao jedan od prvih globalnih hip-hop izvođača, ili građenje jedne od najuspešnijih karijera u istoriji Holivuda, u svim slučajevima, ciljevi koji izgledaju nemoguće krupni mogu se podeliti u pojedinačno izvodljive zadatke – nesavladivi zid se sastojao od niza cigala čije se postavljanje sasvim lako moglo obaviti.

U čitavoj karijeri ja sam bio apsolutno uporan. Bio sam predan beskompromisno snažnoj radnoj etici. A tajna mog uspeha je jednako dosadna koliko i neiznenađujuća: Pojaviš se i postaviš još jednu ciglu. Popizdiš? Postaviš još jednu ciglu. Loš prvi vikend prikazivanja? Postaviš novu ciglu. Prodaja albuma opada? Diži se i postavi još jednu ciglu. Brak se klima? Postavi novu ciglu.

U proteklih trideset godina, poput svih nas, suočio sam se sa neuspehom, gubitkom, poniženjem, razvodom i smrću. Život mi je bio ugrožen, novac oduzet, privatnost narušena,

porodica rasturena – i svakog bogovetnog dana, i dalje sam ustajao, mešao beton i postavljao novu ciglu. Bez obzira na ono što proživljavaš, *uvek* je pred tobom još jedna cigla, čeka da je postaviš. Postavlja se samo pitanje hoćeš li ustati i postaviti je?

Čuo sam kako ljudi govore o tome da na ličnost deteta utiče značenje njegovog imena. Pa, meni je otac nadenuo *moje* ime, dao mi je *svoje* ime, i podario jednu od najvećih prednosti u životu: sposobnost da se suprotstavim poteškoćama.

Podario mi je volju.*

Bio je hladan, oblačan dan, skoro godinu dana pošto smo brat i ja započeli s poslom. Dotad je zid postao toliko stalna stvar u mom životu da su mi misli o tome da ga dovršimo izgledale kao puke fantazije. Kao, ako ga ikada *zaista* završimo, na neki tragičan način će se pojaviti još jedna rupa odmah iza, koja će smesta morati da se popuni. Ali tog ledenog septembarskog jutra, umešali smo poslednju gomilu, napunili poslednje vedro i postavili poslednju ciglu.

Čale je stajao tamo i gledao kako poslednjih nekoliko cigala leže na mesto. Sa cigaretom u ruci, stajao je tiho i divio se našem poslu. Hari i ja smo postavili i poravnali poslednju ciglu, a onda počutili. Hari je malo slegnuo ramenima – *Šta sad? Da li da skačemo, da li da kličemo, da li da slavimo?* Oprezno smo odstupili i stali pored Čaleta s obe strane.

Nas trojica smo osmotrili novi zid naše porodice.

Čale je bacio cigaretu na tle, ugasio je čizmom, izbacio poslednji dim iz pluća i, ne skidajući pogled sa zida, rekao: „Sad nemo’ da ste mi *ikad* više rekli kako *ne možete* da uradite.“

Onda je ušao u radnju i vratio se poslu.

---

* Vil (eng.) (Prim. prev.)

J E D A N

STRAH

Sebe sam oduvek smatrao kukavicom. U većini sećanja na detinjstvo ja se na neki način plašim – druge dece, toga da ne budem povređen ili da se ne obrukam, toga da u meni ne prepoznaju slabića.

Ali najviše od svega, plašio sam se oca.

Kada mi je bilo devet godina, video sam kako moj otac udario moju majku po glavi toliko jako da se srušila. Video sam kako ona pljuje krv. Taj trenutak u toj spavaćoj sobi je, možda više nego bilo koji drugi trenutak u mom životu, odredio ono što sam danas.

U okviru svega što sam otad uradio – u svim tim nagradama i pohvalama, svetlosti reflektora i pažnji, likovima i smehu – postojala je suptilna niska izvinjenja majci zbog toga što nisam tog dana ništa preduzeo. Zbog toga što sam je u tom trenutku izneverio. Zbog toga što se nisam suprotstavio ocu.

Zbog toga što sam bio kukavica.

Ono što vi poimate kao „Vila Smita“, ubicu vanzemaljaca, blistavu filmsku zvezdu, uglavnom je konstrukcija – pažljivo izgrađen i doteran lik – koji sam projektovao kako bih sebe zaštitio. Kako bih se sakrio od sveta. Kako bih sakrio kukavicu.

Moj otac je za mene bio heroj.

Zvao se Vilard Kerol Smit, ali mi smo ga svi zvali „Čale“.

Čale je rođen i odrastao je na surovim i grubim ulicama Severne Filadelfije u četrdesetim godinama dvadesetog veka. Čaletov otac, moj deda, bio je vlasnik male prodavnice ribe. On je morao da radi svakog dana od 4 ujutro pa do kasno uveče. Moja baka je bila bolničarka i često je radila noćnu smenu u bolnici. Zahvaljujući tome, Čale je dobar deo detinjstva proveo sam i bez nadzora. Ulice Severne Filadelfije umeju da vas očeliče. Ili se kristališete u opakog skota, ili vas komšiluk slomi. Čale je pušio cigarete sa jedanaest, i pio sa četrnaest godina. Moj otac je razvio prkos i agresivan stav koji će zadržati do kraja života.

Kada mu je bilo četrnaest, moji deda i baka, u strahu zbog smera kojim je njegov život krenuo, prikupili su novca koliko su mogli i poslali ga u poljoprivrednu školu sa internatom u unutrašnjosti Pensilvanije gde su deca učila tehnike obrađivanja zemlje i osnovne fizičke poslove. Bilo je to strogo i tradicionalno mesto, i oni su ga poslali tamo u nadi da će tako uneti malo preko potrebne strukture i discipline u njegov život.

Ali moj otac nije imao nameru da sluša ničija naređenja. Osim rada na nekim traktorskim motorima, nije mogao da se gnjavi onim što je opisao kao „seljačko sranje“. Bežao je sa časova, pušio cigarete i pio i dalje.

Sa šesnaest godina, Čale je završio sa tom školom i bio spreman da se vrati kući. Odlučio je da dovede do toga da ga izbace. Počeo je da remeti nastavu, prenebregava sva pravila i sukobljava se sa svima koji su imali bilo kakav autoritet. Ali kada su administratori pokušali da ga pošalju kući, moji deda i baka odbili su da ga prime. „Platili smo za celu godinu“, rekli su. „Plaćeni ste da izađete s njim na kraj, pa zato to i *radite*.“ Čale nije imao kud.

Ali Čale je bio mangup – nameravao je da iznađe način da izađe: Na svoj sedamnaesti rođendan, on se iskrao iz internata,

---

prešao desetak kilometara do najbližeg regrutnog mesta i prijavio se u Ratno vazduhoplovstvo Sjedinjenih Država. Klasični Čale – toliko je bio rešen da prkosi autoritetu i buni se protiv roditelja i škole da je skočio sa tiganja poljoprivrednog internata pravo u vatru vojske Sjedinjenih Država. Na kraju je završio upravo sa onom strukturom i disciplinom koju su oni očajnički želeli da uliju u njega.

Ali kako se ispostavilo, Čale je bio *oduševljen*. U vojsci je otkrio preobražajnu moć reda i discipline, dve vrednosti koje je on počeo da obožava kao nešto što ga je štitilo od najgorih aspekata njegovog bića. Buđenje u četiri ujutro, obuka celog prepodneva, rad celog dana, učenje cele noći – pronašao je svoj put. Ustanovio je da može da nadmaši svakoga, i počeo time da se diči. Bio je to još jedan aspekt njegovog prkosnog stava. Niko nije mogao da ga probudi trubom zato što je on *već* bio na nogama.

Sa svojom strasnom radnom etikom, bezgraničnom energijom i neporecivom inteligencijom, trebalo je brzo da napreduje i stiče činove. Ali bila su tu dva problema.

Najpre, imao je brutalnu narav, i bez obzira na to šta su govorili nadređeni, ako nisu bili u pravu, on to nije nameravao da uradi. Zatim, *piće*. Da vam kažem, moj otac je bio jedan od najpametnijih ljudi koje sam ikada upoznao, ali kad bi se naljutio ili napio, pretvorio bi se u kretena. Kršio bi sopstvena pravila, odustajao od sopstvenih ciljeva, uništavao svoje stvari.

Posle oko dve godine provedene u vojsci, ta samodestruktivna crta probila se napolje dovoljno da okonča njegovu karijeru u službi.

Jedne noći, on i momci iz njegovog voda su se kockali. (Čaletu su kockice išle od ruke.) Uzeo je od tih likova bezmalo hiljadu dolara. Kad je smestio zarađenu lovu u svoj ormarić, otišao je da pojede nešto, ali kad se vratio iz menze, likovi su ukrali pare i uzeli ih natrag. Pobesneviši, Čale se napio kao majka, uzeo službeni pištolj i zapucao po spavaoni. Niko nije povređen, ali

bilo je to dovoljno za Ratno vazduhoplovstvo da ga izbaci. Imao je sreće što nije završio na vojnom sudu – umesto toga, samo su ga otpustili, smestili na autobus i rekli mu da se više ne vraća.

To je bila tenzija koja je prožimala mog oca celog života – zahtevao je od sebe i ljudi oko sebe tako kruto savršenstvo, a opet posle previše pića, ili ako bi pukao, bio je u stanju da sve spali do temelja.

Čale se preselio natrag u Fili. Ne klonuvši duhom, zaposlio se u čeličani dok se obrazovao u večernjoj školi. Učio je mašinstvo i pokazao sklonost prema električnim aparatima i nauci o rashlađivanju. Jednog dana, pošto je preskočen u napredovanju u čeličani treći ili četvrti put zbog toga što je bio crn, on je jednostavno otišao i nikad se nije vratio. Razumeo se u frižidere, pa je odlučio da pokrene sopstveni posao.

Čale je bio fenomenalan. Poput mnogih sinova, ja sam oca obožavao, ali sam isto tako bio prestravljen pred njim. On je bio jedan od najvećih blagoslova u mom životu, i ujedno jedan od mojih najvećih izvora bola.

Mama mi je rođena kao Karolin Ilejn Brajt. Ona je cura iz Pitsburga, rođena i odrasla u Houmvudu, prevashodno crnačkom kraju na istočnoj strani grada.

Moja majka, iliti „Keva“, rečita je i prefinjena. Krhke je grude, sa dugim, elegantnim prstima pijanistkinje, savršene veličine za izvanredno izvođenje „Für Elise“. Bila je izuzetna učenica u srednjoj školi Vestinghaus i jedna od prvih crnkinja koje su ikada pohađale Univerzitet Karnegi Melon. Keva je govorila da je znanje jedino što niko ne može da ti otme. I marila je samo za tri stvari: obrazovanje, obrazovanje i obrazovanje.

Volela je biznis – bankarstvo, finansije, prodaju, ugovore. Keva je uvek imala svoj novac.

Život je tekao brzo za moju majku, što nije bilo neuobičajeno u to vreme. Udala se za svog prvog muža kad joj je bilo dvadeset godina, rodila ćerku, i razvela se posle manje od tri godine. Sa dvadeset pet, borila se kao samohrana majka, i verovatno bila jedna od najobrazovanijih Afroamerikanki u čitavom Pitsburgu, a opet je radila poslove ispod nivoa njenog stvarnog potencijala. Sa osećajem da je u klopci i željom za većim prilikama, spakovala je bebu preselila se kod svoje majke – moje bake Đidi – u Filadelfiju.

Moji roditelji su se sreli u leto 1964. Keva je radila kao beležnik u banci Fideliti u Filiju. Išla je sa nekim drugaricama na žurku, i jedna od njih joj je rekla da prosto *mora* da se upozna s jednim čovekom. Ime mu je bilo Vil Smit.

U mnogočemu, Keva je bila sušta suprotnost mom ocu. Dok je Čale bio razmetljivi, harizmatični centar pažnje, Keva je tiha i rezervisana; ne zato što je stidljiva ili preplašena, već zato što „govori samo kada je to bolje od tišine“. Ona voli reći i uvek ih pažljivo bira – govori sa akademskom prefinjenošću. Čale je, s druge strane, bio glasan, i izražavao se žargonom siledžija iz kraja u Severnom Filiju iz pedesetih godina dvadesetog veka. Voleo je poeziju svojih prostota – čuo sam jednom kada je za nekog čoveka rekao da je „smrdljivi govнар, podlac koji sisa karu, ološ koji jebe šugave krmače“.

Keva ne koristi prostakluke.

Ovde je važno napomenuti da je Čale u svoje vreme bio *baja*. Metar osamdeset šest, elegantan, zgodan, gordi vlasnik kabrioleta marke pontijak crvenog kao vatrogasna kola. Bio je zabavan; umeo je da peva; svirao je gitaru. Umeo je da *veže* ljude za sebe – on je uvek bio lik koji je stajao nasred žurke s pićem u jednoj i cigaretom u drugoj ruci, majstorski pripovedač koji je mogao da održava uzbuđenje u prostoriji.

Kad je Keva prvi put videla Čaleta, podsetio ju je na visokog Marvina Geja. Bio je šmeker i znao je da obrlati ljude. Umeo je da ih nagovori da ga puste na žurku, daju mu besplatno piće i sto na dobrom mestu. Čale je umeo da se kreće svetom kao da

---

je sve pod kontrolom, kao da će sve biti u redu. Za moju mamu to je bilo prilično utešno.

Sećanje moje majke na njihov prvi zajednički dan samo je magnošenje prizora restorana i klubova, povezanih niskom šala i smeha. Keva nije mogla da odoli njegovoj duhovitosti, ali za nju je bilo najvažnije to što je bio ambiciozan. Imao je svoju firmu. Imao je zaposlene. Želeo je da radi u belaćkim krajevima grada, sa belcima koji rade za njega.

Čale je bio u usponu.

Moj otac nije navikao na interakciju sa ženama koje su imale obrazovni nivo moje majke – Čoveče, ova cupi ima kefalo do jaja, mislio je on. Čale je imao ulično kefalo spram maminog – knjiškog.

Moji roditelji su imali i dosta toga zajedničkog. Oboje su strasno voleli muziku. Džez, bluz, i kasnije, fank i R&B. Proživeli su slavne dane *Motauna* i dobar njihov deo proveli plešući zajedno na žurkama u plesnim podrumima i džez klubovima.

Ali bilo je i čudnih sličnosti – stvari koje vas prenu i nagnaju da pomislite: *Ovo mora da je Božji plan*. Majke oba moja roditelja su bile bolničarke koje su radile u noćnoj smeni (jedna se zvala Helen; druga Elen). I moja majka i moj otac imali su kratkotrajni brak početkom svojih dvadesetih, i oboje su u tim brakovima dobili po ćerku. A možda najčudnija koincidencija jeste to da su oboje svoje ćerke nazvali Pam.

Moji roditelji su se venčali u maloj ceremoniji na Nijagari-nim vodopadima 1966. godine. Ubrzo zatim, Čale se uselio u kuću moje bake Đidi, u Severnoj pedeset četvrtoj ulici u Zapadnoj Filadelfiji. Nije trebalo dugo da kombinuju svoje veoma različite prednosti i talente u efikasan tim. Keva je vodila Čaletovu kancelariju: platni spisak, ugovori, porezi, računovodstvo, dozvole. A Čale je mogao da se bavi onim što mu je najbolje išlo: da marljivo radi i zarađuje.

Moji roditelji će kasnije oboje rado govoriti o tim prvim godinama. Bili su mladi, zaljubljeni, ambiciozni, i napredovali su u životu.

Meni je puno ime Vilard Kerol Smit II – *ne* Junior. Čale je uvek ispravljao ljude: „Hej! Bem ti sveca, nije on nikakav Junior.“ Smatrao je da bi ime „Junior“ nekako bilo ponižavajuće za obojicu.

Rođen sam 25. septembra 1968. Moja mama kaže da sam, od trena kad sam se pojavio, bio brbljivac. Uvek sam se smešio, blebetao i trabunjao, zadovoljan zbog toga što dižem buku.

Đidi je radila u noćnoj smeni u bolnici Džeferson, u Senter Sitiju*, Filadelfija, tako da se brinula o meni ujutro, dok su mi roditelji bili na poslu. Njena kuća je imala ogroman trem, koji mi je služio kao sedište u prvom redu za pozornicu drame Severne pedeset četvrte ulice, i pozornica na kojoj sam i ja mogao da se pridružim predstavi. Ona bi me smestila na taj trem i gledala kako ćeretam sa svakim prolaznikom koji bi naišao. Čak i u tom uzrastu, voleo sam da imam publiku.

Moji brat i sestra, blizanci Hari i Elen, rođeni su 5. maja 1971. I ako računamo Kevinu ćerku Pam, odjednom nas je bilo šestoro pod istim krovom.

Na svu sreću, preduzetnik iz Severnog Filija u Čaletu bio je živ i zdrav. On je sa popravke frižidera prešao na ugradnju i održavanje rashladnih vitrina i zamrzivača u velikim supermarketima. Posao je baš krenuo – širio se izvan Filadelfije u okolna predgrađa. Čale je počeo da gradi flotu kamiona i angažuje ekipu tehničara za frižidere i elektriku. Takođe je iznajmio jednu zgradicu za svoju poslovnu bazu.

Čale je uvek nešto muvao. Sećam se jedne naročito ledene zime, bila je stiska s parama, pa je naučio kako da popravlja kerozinske grejače. U to vreme je za njima u Filiju vladala prava pomama. Razdelio je gomilu letaka, pa su ljudi počeli da mu

---

* *Center City*, centralni poslovni i stambeni deo Filadelfije nastao u periodu pre Zakona o konsolidaciji (1954.) kada je atar grada Filadelfije proširen tako da obuhvata celu teritoriju istoimenog okruga. Ovaj deo Filadelfije oduvek je bio poznat kao drugi po gustini naseljenosti u SAD, posle Menhetna. (Prim. prev.)

---

donose svoje pokvarene grejače. Čale je smatrao da pošto jednom popravi grejač, mora da ga „testira“ nekoliko dana kako bi bio siguran da radi. U svakom datom trenutku imao je deset ili dvanaest kerozinskih grejača „na testiranju kvaliteta njegovog rada“. Toliko grejača lako zagreje tipsku kuću u Zapadnom Filiju, čak i za vreme najhladnije zime. Tako je Čale otkazao snabdevanje gasom, preko zime lepo grejao porodicu, *i bio plaćen za to*.

Kada mi je bilo dve godine, Čale je dovoljno razvio firmu da kupi kuću oko kilometar i po od Đidi u Zapadnom Filiju, u delu po imenu Vinifild, usred komšiluka koji su činili ljudi srednje klase.

Odrastao sam u Aveniji Vudkrest broj 5943 u ulici oivičenoj drvećem, sa trideset sivkasto-crvenih tipskih kuća od opeke, i sve su one bile povezane. Fizička blizina kuća kultivisala je snažan osećaj zajedništva. (To je ujedno značilo da ako vaš komšija ima bubašvabe, imate ih i vi.) Svi su se međusobno poznavali. Za mladu crnačku porodicu u sedamdesetim godinama dvadesetog veka, to je bilo maksimalno ostvarenje američkog sna.

Prekoputa je bila srednja škola Biber i njeno veličanstveno betonsko igralište. Košarka, bejzbol, devojčice koje preskaču „dabl-dač“. Simulacija boksa šamarima. A istog trenutka kada dođe leto, otvaraju se hidranti. Komšiluk nam je bio pun dece, i uvek smo se igrali napolju. Na sto metara od moje kuće bilo je gotovo četrdesetoro dece mog uzrasta. Stejsi, Dejvid, Risi, Čeri, Majkl, Tedi, Šon, Omar, i tako dalje i tako dalje – da ne govorimo o njihovoj braći i sestrama, ili deci iz ulica do naše. (Stejsi Bruks je moja najstarija prijateljica na svetu. Upoznali smo se istog dana kad se moja porodica doselila u Vudkrest. Meni je bilo dve, njoj tri godine. Naše majke su gurale kolica jedna prema drugoj i predstavile nas jedno drugome. U sedmoj godini bio sam zaljubljen u nju. Ali ona je bila zaljubljena u Dejvida Brendona. Njemu je bilo devet.)

Bila su to dobra vremena, i ljudi su se očigledno seksali... mnogo.

Moje vaspitanje iz srednje klase doprinelo je stalnim kritikama koje sam trpeo početkom rep-karijere. Nisam bio gangster, i nisam prodavao drogu. Odrastao sam u lepoj ulici i domu sa oba roditelja. Išao sam u katoličku školu sa većinski belom decom sve do svoje četrnaeste. Mama mi je imala univerzitetsko obrazovanje. A moj otac je, uz sve svoje mane, uvek obezbeđivao hranu na stolu i pre bi umro nego što bi napustio svoju decu.

Moja priča se veoma razlikovala od onih koje su pripovedali mladi crnci pokrenuvši globalni fenomen koji će kasnije prerasti u hip-hop. Po njihovom mišljenju, ja sam bio nekakav nelegitimni izvođač; nazivali su me „mekim“, „čaknutim“, „lji-gom“, „zašecerenim reperom“, i te kritike su u meni izazivale strahoviti bes. Kad se osvrnem na to, shvatam da sam možda ponešto i projektovao, ali razlog da sve to toliko mrzim bio je u tome što su oni nesvesno čačkali po onome što sam najviše mrzeo u sebi – po mom osećaju da sam kukavica.

Čale je gledao na svet kroz vizuru zapovednika i različitih misija, u vojničkom mentalnom sklopu koji je uticao na svaki aspekt njegovog života. On će našu porodicu voditi kao da smo vod na bojištu, a kuća u Vudkrestu naša kasarna. On nije *tražio* da čistimo naše sobe ili nameštamo krevete – naredio je: „Vodite računa o svojim prostorijama.“

U njegovom svetu nisu postojale „sitnice“. Kad ste radili domaći, imali ste misiju. Kad ste čistili kupatilo, imali ste misiju. Kad ste nabavljali namirnice iz supermarketa, imali ste misiju. A kad ste ribali pod? Nikad to nije bilo puko ribanje poda – tu se radilo o vašoj sposobnosti da slušate naređenja, ispoljite samodisciplinu i izvršite zadatak sasvim savršeno. „Devedeset devet procenata je isto koliko i nula“, bila je jedna od njegovih omiljenih izreka.

Ako bi vojnik omanuo u misiji, ona se morala ponavljati do savršenstva. Nepostupanje po naređenju značilo je da ćete

se suočiti sa vojnim sudom, a kazna je obično imala formu kaiša po goloj guzici. (Rekao bi: „Skidaj to, neću da mlatim po odeći.“)

U Čaletovoj glavi, sve je bilo pitanje života i smrti. On je svoju decu pripremao da budu uspešna u surovom svetu – svetu koji je on sagledavao kao haotičan i brutalan. Izazivanje straha bilo je – a i dalje je, u velikoj meri – kulturološka roditeljska taktika u crnačkoj zajednici. Strah se prihvatao kao neophodnost preživljavanja. Široko je uvreženo uverenje da crna deca, kako bi bila zaštićena, moraju da se plaše roditeljskog autoriteta. Na ulivanje straha gledalo se kao na čin ljubavi.

Dana 13. maja 1985, Čale je ušao u naše sobe i pozvao nas da siđemo. Nekoliko kilometara južno od Vudkresta, policijska uprava Filadelfije upravo je bacila dve bombe od po pola kilograma u stambenu četvrt. Čuli smo tiho *ta-ta-ra-tatat* vatre iz automatskih pušaka. Petoro dece i šestoro odraslih umreće tog dana u onome što je danas poznato kao „bombardovanje organizacije MOVE“*. Čitave dve gradske ulice – šezdeset pet kuća – spaljeno je do temelja.

Vesti kao da su uvek potvrđivale Čaletovo stanovište. Čaletova ideologija bila je usredsređena na to da nas mentalno i fizički obuči da se nosimo sa neizbežnim životnim poteškoćama,

---

* MOVE, prvobitno Hrišćanski pokret za život, organizacija koja se zalaže za prirodne zakone i prirodan život, osnovana 1972. u Filadelfiji. Osnivač je bio Džon Afrika (rođen kao Vinsent Liphart). Ova grupa je kombinovala revolucionarnu ideologiju nalik ideologiji Crnih pantera, sa zalaganjem za prava životinja. Poznata je po dva velika sukoba sa policijskom upravom Filadelfije. Godine 1978, konflikt je doveo do smrti jednog policajca i ranjavanja 16 pozornika i vatrogasaca, kao i članova organizacije MOVE. Devet članova je osuđeno za ubistvo policajca na zatvorske kazne od 30 do 100 godina. Drugi obračun je bio 1985. i okončan je tako što je policija iz helikoptera ispustila dve bombe na krov kuće organizacije MOVE u aveniji Osidž broj 6221. Požar koji je tako izbio odneo je živote šest članova pokreta i petoro njihove dece, uništivši 65 kuća u komšiluku. (Prim. prev.)

ali on je time nesvesno stvorio okruženje konstantne napetosti i teskobe.

Pamtim jedno nedeljno popodne, Čale je uzeo slobodan dan, što je inače retko radio, sedeo je u dnevnoj sobi i gledao TV. Pozvao me je: „Ej, Vile?“

Skočivši u stav mirno, rekao sam: „Da, tata?“

„Trkni do gos'n Brajanta i donesi mi moje teritonke 100.“

„Razumem!“

Dao mi je pet dolara, i ja sam jurnuo u prodavnicu na ćošku. Bilo mi je tada možda deset godina, ali bile su to sedamdesete, kada su roditelji još mogli da šalju decu da kupe cigarete.

Stuštio sam se ulicom pravo kod gos'n Brajanta, bez zaustavljanja. Potpuno bez daha, savršeni vojnik.

„Ćao, gos'n Brajante, tata me poslao po njegove cigarete.“

„Kako si mi ti, Vile?“, rekao je gos'n Brajant. „Danas nisu stigle – reci Čaletu da bi trebalo da budu ovde sutra. Sačuvaću mu jedan boks.“

„Dobro, hvala, gos'n Brajante. Reći ću mu.“

I dalje kao dobar vojnik, zaputio sam se kući. Pri povratku sam naleteo na Dejvida i Denija Brendona koji su upravo nabavili čudnu novu stvarčicu po imenu „nerf-loptu“. Bila je to lopta za američki fudbal, ali meka.

Svaki vojnik bi stao.

Bila je to *neverovatna* stvar – zablentavila me je domišljatost sa kojim je bio napravljen taj izuzetni predmet. *Mogli ste da je bacate zimi, a da vam ne povredi prste kad je uhvatite! Mogli ste da je promašite, mogla je da vas pogodi u lice i nikom ništa!* Jedan minut se pretvorio u pet, onda pet u deset, deset u dvadeset... Najednom, Dejvid i Deni su se ukočili. Zagledali su se u nešto iznad mog ramena.

Okrenem se ja, i presečem od straha. Čale je, golih grudi, koračao sredinom ulice pravo prema meni.

„KOJI MOJ RADIŠ TI TO?“

Dejvid i Deni su isparili. Pokušao sam brzo da objasnim.

„Tata, gos'n Brajantrečedacigaretenisustiglei...“

„ŠTA SAM TI REKAO DA URADIŠ?!“

„Znam, tata, ali ja...“

„KO JE GLAVNI?!“

„Kako to misliš...“

„KO JE GLAVNI?! TI? ILI JA?“

Srce mi lupa u grudima, glas drhti: „Ti si, tata...“

„JER KAD SU DVOJICA GLAVNI, *SVI STRADAJU!* DAKLE, AKO SI TI GLAVNI, RECI MI LEPO DA ZNAM, KAKO BIH SE PRIKLONIO TEBI KAO PREDVODNIKU!“

Nozdrve su mu raširene, vena na levoj slepoočnici ludački pulsira, oči mu prže kroz moju krhku naivnost jednog desetogodišnjaka.

„Kad te pošaljem na zadatak, postoje dve mogućnosti – jedna, da zadatak ispuniš. Ili druga, DA. SI. MRTAV. Razumeš li ti mene?“

„Da, tata.“

Ćale me je zgrabio pozadi za šiju i odvukao me kući.

Nisam mislio da sam zaslužio da me tuče zbog toga. U najvećem broju slučajeva kada sam popio batine u detinjstvu, nisam mislio da sam ih zaslužio – osećao sam to kao nepravdu. Nisam bio od one dece koju morate da lemate. Inače sam želeo da vam ugodim. Dejvidu Brendonu su trebale batine. Metu Braunu su trebale batine. Ako bih i zapao u nevolju, bilo je to obično zbog rasejanosti – zaboravio bih nešto ili bi mi misli odvruldale. Siguran sam da me je telesno kažnjavanje u detinjstvu samo uverilo da sam nevaljao.

Stalni strah tokom detinjstva izoštrio je moju osetljivost na svaku pojedinost u okruženju. Još od malih nogu, razvio sam intuiciju oštru kao žilet, sposobnost da se uskladim sa svakom emocijom u mojoj blizini. Naučio sam kako da naslutim gney,

---

predvidim radost, i shvatim tugu na daleko dubljim nivoima od većine dece.

Prepoznavanje tih emocija bilo je ključno i od kritičnog značaja za moju ličnu bezbednost: ton u Čaletovom glasu, značajno pitanje moje majke, trzaj u sestrinom oku. Obrađivao sam te stvari brzo i detaljno – propušteni pogled ili pogrešno protumačena reč brzo su mogli da se pogoršaju u kaiš po mom dupetu ili pesnicu na licu moje majke.

Čale je imao crnu kožnu vrećicu sa tridesetak ključeva na opasaču za alat, i ona je meni služila kao sistem za uzbunu. Iste sekunde kad bi ušao na vrata, čuli ste kako mu ključevi zveckaju dok ih je vraćao na mesto i stavljao na kuk. Toliko sam se navikao na to da sam mogao da mu odredim raspoloženje po ritmu i intenzitetu kojim je rukovao ključevima. Moja soba je bila na vrhu stepenica, direktno okrenuta dole prema ulaznim vratima. Ako je bio dobro raspoložen, zveckali su nesmetano, kao da su lakši nego inače. Ako je bio nadržan, čuo bih kako ih sa trzajem pritiska i premešta na kuk.

A ako je bio pijan, ključevi nisu bili važni.

Ta emocionalna svest ostala je sa mnom kroz ceo život. Paradoksalno, poslužila mi je dobro i kao glumcu i kao izvođaču. Mogao sam lako da prepoznam, shvatim i podražavam kompleksne emocije mnogo pre nego što sam znao da će mi ljudi plaćati za to.

Moj otac je rođen posle velike ekonomske krize. Bio je siromašno crnče na ulicama Severnog Filija u četrdesetim godinama dvadesetog veka. Imao je deset razreda škole. Opet, tokom života, stvorio je firmu sa desetak zaposlenih i sedam kamiona, prodavao petnaest tona leda dnevno piljarnicama i supermarketima u tri države. Prolazile su nedelje da nije imao ni dana odmora, decenije bez godišnjeg. Moja majka pamti da se Čale usred noći vraćao kući iz radnje; sručio bi hiljade dolara

gotovine na krevet i rekao: „Prebroj to“, a onda odmah izašao natrag u noć kako bi se vratio na posao.

Otac me je mučio. Ujedno je bio jedan od najveličanstvenijih ljudi koje sam ikada upoznao. Moj otac je bio nasilan, ali je isto tako prisustvovao svakoj utakmici, komadu i recitalu. Bio je alkoholičar, ali je bio trezan na svakoj premijeri svakog mog filma. Preslušao je svaku ploču. Posetio svaki studio. Isti taj snažni perfekcionizam kojim je terorisao svoju porodicu donosio je hranu na sto svake večeri u mom životu. Toliko je mojih prijatelja odraslo a da nisu ni upoznali ili imali očeve u blizini. Ali Čale mi je držao leđa i nikada nije napustio tu dužnost, ama baš nijednom.

I mada nikada nije naučio da savlada sopstvene demone, u meni je gajio alate potrebne da se ja suočim sa svojim.

Koliko god da smo mi trpeli zbog Čaletovih militarističkih stavova o ljubavi i porodici, niko nije propatio više od moje majke. Ako situacija u kojoj su dvoje glavni znači da će svi stradati, to je onda značilo da moja majka nikada nije mogla da bude glavna.

Nevolja je bila u tome što moja majka nije bila od žena kojima se može komandovati. Bila je obrazovana, ponosna i tvrdoglava, i koliko god da smo je preklinjali da ćuti, ona je to odbijala.

Jednom, kad ju je Čale ošamario, nastavila je da ga potpaljuje.

„O, kakva muškarčina! Misliš da si neki baja zato što udaraš ženu, a?“

Ponovo ju je udario, oborio je na pod.

Odmah je ustala, pogledala ga u oči i mirno rekla: „Mlati me koliko god hoćeš, ali ne možeš mi ništa.“

Nikada to nisam zaboravio. Zamisao da je on u stanju da udara njeno telo, ali *ona* nekako kontroliše šta on zaista može da joj uradi? Želeo sam da budem tako jak.

Svi u mojoj kući umeli su da se tuku.

Osim mene.

Moja starija sestra Pam je bila jaka kao naša majka. Ona je bila šest godina starija od mene i u detinjstvu mi je bila neka vrsta telohraniteljke. Suprotstavila bi se svakome u svakom trenutku. Brojne su bile situacije kada bi mi neko oteo novac, kada bi me maltretirali ili bih došao kući uplakan, a Pam bi me dograbila za ruku, izvela pravo napolje i zaurlala: „KO JE TO URADIO? Pokaži mi, Vile!“ Onda bi otišla i ladno izmlatila zlosrećno dete na koje bih pokazao. Baš mi je bilo krivo onog dana kad je otišla na studije.

Ispostavilo se da je i Hari jak. Dok sam se ja izuzetno trudio da udovoljim ocu kad god bi mi se za to ukazala prilika, Hari se držao kao moja majka. Još od najranijih godina, radije je samo stajao i trpeo batine. Jednom je viknuo na mog oca: „Možeš da me biješ, ali ne možeš da me rasplačeš. [Tras.] Ne plačem! [Tras.] Ne plačem.“ Konačno, pošto je shvatio da ne može da ga slomi, Čale je potpuno digao ruke od Harija. Sve vreme, Harijeva hrabrost – činjenica da je moj mlađi brat mogao da se suprotstavi „čudovištu“ – samo je jačala moj stid. U porodici boraca, ja sam bio slabić. Bio sam kukavica.

U glumi, poimanje strahova lika kritični je deo razumevanja njegove psihe. Strahovi stvaraju želje, a želje navode na postupke. Ti repetitivni postupci i predvidive reakcije osnovna su građa velikih kinematografskih likova.

I u stvarnom životu je prilično slično tome. Dogodi nam se nešto loše, i rešimo da nikada više ne dozvolimo da se to ponovi. Ali da bismo to sprečili, moramo da *budemo* na određeni način. Biramo ponašanja koja mislimo da će doneti sigurnost, stabilnost i ljubav. I ponavljamo ih neprekidno. U filmovima, mi to nazivamo likom; u stvarnom životu, u pitanju je ličnost.

Od odluke o tome kako da reagujemo na naše strahove zavisi *kakva* ćemo ličnost postati.

Ja sam odlučio da budem smešan.

Svi moji pamte tu noć u toj spavaćoj sobi s našom majkom. Svako od nas je bio izuzetno uplašen, ali svako je reagovao drugačijem na način koji će definisati ko smo dobrim delom života.

Uprkos tome što mu je bilo samo šest godina, Hari je pokušao da se umeša i zaštititi našu majku – činiće to toliko puta u nastupajućim godinama, ponekad uspešno. Ali te noći, Čale ga je samo odgrnuo.

Moj brat je intuitivno naučio majčinu lekciju o bolu: Hari je pronašao to nedodirljivo mesto u sebi, mesto gde možete da ga udarate koliko god hoćete, ali mu ne možete ništa. Sećam se da je jednom dreknuo na mog oca: „Moraćeš da me ubiješ kako bi me naterao da prestanem.“

Iste te noći, moja sestra Elen je reagovala tako što je pobešla u svoju sobu, sklupčala se na krevetu, pokrila uši i plakala. Kasnije će se prisetiti kako je Čale prošao kraj njene sobe, čuo je da jeca i hladno upitao: „Šta sad koj' moj pa *ti* plačeš?“

Elen se povukla. Ne samo od Čaleta, već i od ostatka porodice. Godinama potom, njeno povlačenje će dovesti do otvorene pobune. Izbivaće po celu noć, piće i pušiće, i neće se udostojiti čak ni da se javi i kaže gde je.

Ako je Hari bio borac, Elen je bila begunac, a ja sam postao onaj koji udovoljava. Tokom celog detinjstva, moji brat, sestra i ja sudili smo oštro jedni o drugima zbog naših različitih reakcija, i ti sudovi su očvrslili u odbojnost. Elen je smatrala da Hari i ja nju nismo podržavali; Hari je smatrao da je trebalo da ja, kao stariji brat, budem jači, da je trebalo nešto da uradim. A ja sam smatrao da su njihove reakcije samo potpaljivale situaciju i pogoršali je za sve nas. Želeo sam samo da svi umuknu i odradim to na svoj način.

Želeo sam da mu udovoljim i da ga umirim, jer sam smatrao da ćemo, sve dok se Čale smeje i smeška, *biti bezbedni*. Ja sam bio zabavljač u porodici. Želeo sam da sve bude lako, zabavno i veselo. I dok će ta psihološka reakcija kasnije uroditi umetničkim i finansijskim plodovima, značilo je to ujedno da je moj mali devetogodišnji mozak obrađivao Čaletove epizode sa zlostavljanjem *kao da sam nekako ja bio kriv za to*.

Trebalo je da budem u stanju da postupam tako da moj otac bude zadovoljan. *Trebalo* je da budem u stanju da zaštitim majku. *Trebalo* je da budem u stanju da postupam tako da porodica bude stabilna i srećna. *Trebalo* je budem u stanju da postupam tako da sve bude u redu.

I u toj prinudnoj želji da neprestano udovoljava drugima, da se stalno smeju i smeškaju, da preusmerava pažnju u prostoriji sa ružnih i neprijatnih tema, prema onom radosnom i lepom – u tome se rađa istinski zabavljač.

Ali te noći, u njihovoj sobi, dok sam stajao na vratima i gledao kako pesnice mog oca udaraju po ženi koju sam voleo najviše na svetu i gledao kako ona bespomoćno pada na pod, samo sam stajao tamo. Ukočen.

Plašio sam se tokom celog svog detinjstva, ali tada sam prvi put bio svestan svog nečinjenja. Ja sam bio mamin najstariji sin. Bio sam udaljen manje od deset metara. Ja sam bio jedina njena nada za bilo kakvu pomoć.

Opet, nisam uradio ništa.

U tom trenutku se moj mladi identitet zgusnuo u mom umu. Oko njega se skorio tvrdi sediment, neumoljivi osećaj da bez obzira na ono što uradim, bez obzira na to koliko uspešan postanem, bez obzira na to koliko novca zaradim, koliko hitova imam na prvom mestu top lista ili koliko novih rekorda postignem na blagajnama bioskopa, tu je taj suptilni i nemi utisak koji mi pulsira pozadi u glavi: da sam kukavica; da sam omanuo; da mi je žao, Kevo, tako mi je žao.

Da li znaš šta se dešava kad su dvojica glavni? Kad su dvojica glavni, svi stradaju!

Te noći, u toj sobi, sa samo devet godina, dok sam posmatrao uništenje moje porodice i dok mi je majka padala na pod – u tom trenutku sam odlučio. Dao nemo obećanje. Mojoj majci, porodici, sebi:

Jednog dana, ja ću biti glavni.

I ovo se nikad, *nikad* neće ponoviti.

D V A

FANTAZIJA

Dobro znam da ste svi mislili kako ću ovu knjigu započeti rečima „Uuuuuu Zapadnoj Filadelfiji, rođen i odrastao...“, a ne pričama o porodičnom zlostavljanju i nasilju.

Bio sam u iskušenju, mislim, kako i ne bih bio? Bavim se kao bajagi poslovima. I to ne tek tamo bilo kakvim, Ja sam legenda, Loš momak, Čovek u crnom koji kao bajagi radi nešto korisno: ja sam *filmska* zvezda. Prvi poriv mi je uvek da u mislima iščistim istinu. Da je ulepšam. Da je malo izgancam tako da ne boli toliko. Preuredim je i zamenim onim što mi odgovara. Ili zapravo, onim što odgovara *vama*: Udovoljavam masi. To je moj *pravi* posao. „Istina“ je ono što odlučim da vas nateram da poverujete, i *nateraću* vas da u to poverujete: to je ono čime se bavim.

Ja sam majstorski pripovedač. Pomišljao sam da vam prikazem lepog mene, besprekorni dijamant; samouverenog, nesalomivog pobednika. Fantazijsku sliku uspešnog ljudskog bića. *Uvek* sam na iskušenju zbog tog kao bajagi. Živim u trajnom ratu sa stvarnošću.

Naravno, tu je „Vil Smit“ koji hoda po crvenom tepihu, vozi brza kola, šiša se šmekerski kratko, obara rekorde na

blagajnama, ženi se grom cicama, radi zgibove kao u *Ja sam legenda* i vrcka dupetom...

A onda sam tu ja. Ovo je knjiga o meni.

*Uuuuuu Zapadnoj Filadelfiji rođen i odrastao
Dane sam na igralištu provodio
Ladio jaja, zezao se, opušteno kulirao
Svako me je u školi lemao i maltretirao...*

Tako je trebalo da ide pesma. Dobro... mogu da priznam da sam bio čudan klinac. Malo žgoljav, malo blentav, sa bizarnim ukusom što se garderobe tiče. Ujedno sam bio zlosrećni vlasnik ušiju toliko klempavih da je Dejvid Brendon jednom rekao da izgledam kao trofejni pehar.

Kad se prisetim, verovatno bih i sam sebe zavitlavao. Nije bilo od pomoći ni to što sam voleo matiš i prirodne nauke; bili su mi to omiljeni predmeti u školi. Mislim da mi se matiš dopada zato što je egzaktan; volim kad se stvari saberu u zbir. Brojevi se ne igraju, nemaju raspoloženja niti mišljenja.

I govorio sam *mного* – verovatno previše. Ali, ono najvažnije, imao sam razuzdanu i živu maštu, život u fantaziji koji je bio mnogo širi i trajao mnogo duže nego kod većine dece. I dok su se deca uglavnom igrala plastičnim vojnicima, nerf-loptama i pištoljima-igračkama, ja sam smišljao složene fantazijske scenarije i onda se gubio u njima.

Kad mi je bilo osam ili devet godina, Keva je poslala mene i Pam u dnevni kamp Sejr Moris u Jugozapadnoj Filadelfiji. Bila je to uobičajena jeftina varijanta: soba za zabavu, bazen za plivanje, likovna i zanatska sekcija. Vratio sam se kući posle tog prvog dana i utrčao u kuhinju, gde je moja mama sedela sa našom prvom komšinicom, gospođicom Freedom.

„Hej, bebo, kako je bilo u kampu?“, upitala je Keva.

„Jo, mama, *super* je bilo. Imaju revijalni džez orkestar sa trubama, violinama, pevačima i bubnjevima, kao i jednu od onih

duvaljki što ovako rade.“ Oponašao sam pomeranje trombona napred-nazad.

„A imali smo i takmičenje u plesu, nekih pedeset ljudi je zajedno izvodilo koreografiju...“

Gospođica Freda je pogledala u moju mamu – Revijalni džez orkestar? Pedeset plesača u koreografiji? U dečjem letnjem kampu?

Gospođica Freda nije znala da je bila uhvaćena između dve vatre usred živahne igre koju smo igrali moja majka i ja, i koja traje i dan-danas. Pravila su da ja opišem najživopisniju, najšareniju, najneverovatniju scenu koje mogu da se setim, i potom je prilepim preko svog stvarnog doživljaja, a Kevin posao je da ustanovi koliko je od toga zaista tačno, i treba li, u tom slučaju, nešto da preduzme?

Moja mama je načas začutala i primakla svoj nos uz moj. Njen pogled je služio kao neka vrsta staromodnog detektora laži na materinski pogon, u potrazi za najmanjim kolebanjem u mojoj posvećenosti priči. Nisam se trgao.

Videla je dovoljno.

„Vilarde, prestani da se igraš. Nema džez orkestra u dnevnom kampu Sejr.“

„Ne, mama, kad ti kažem – bilo je *ludo*.“

Zbunjena, gospođica Freda je kazala: „Ali, Karolin, pa on čak nije ni znao reč za trombon – morao je da ga vidi, zar ne?“

„Ne. Stalno se tako izmotava.“

U tom trenutku, Pam je ušla u kuhinju i moja majka je rekla: „Pam, da li su danas u kampu bili revijalni džez orkestar, takmičenje u plesu i trombon?“

Pam je prevrnula očima.

„Šta? Ne. Bio je to *džuboks*, mama. Vil je tamo stajao ceo dan i slušao muziku s džuboksa – nije se ni u bazen bućnuo.“

Keva je pogledala u gospođicu Fredu. „*Lepo* sam ti rekla.“

Prsnuo sam u smeh – Keva je dobila ovu rundu, ali sam makar pobedio gospođicu Fredu.

Mašta je moj dar, i kada se spoji sa mojim radnim navikama, mogu da dovedem do toga da novac pljušti s neba.

Mašta je uvek bila ono što je moja Keva uvek najviše volela kod mene. (Pa, to i kada dobijem dobru ocenu.) Čudna je ta mešavina ljubavi koju je osećala prema meni. Ona voli moju blesavu stranu, ali važno joj je da budem pametan.

U nekom trenutku svog života, ona je zaključila da joj je dozvoljeno da govori samo o važnim stvarima: o reformi obrazovanja, generacijskom bogatstvu, novim pogrešnim nacionalnim zdravstvenim smernicama. Ona ne „podržava budalaštine“. Ona i Čale su debatovali o *svemu*.

„Integracija je nešto najgore što se desilo crnoj raji“, kazao je Čale uzbuđeno.

„Ne veruješ ti u to, Vile – govoriš tako samo da bi mi išao na živce“, rekla je Keva s omalovažavanjem.

„Slušaj kad ti pričam, Kar’lin! Pre integracije, imali smo svoje. Crnačke firme su napredovale zato što su crnje išle kod crnja. Čistači, restorani, gvoždare – svima je svako trebao. Čim je crnoj raji dozvoljeno da jede u *Mekdonaldu*, cela naša ekonomska infrastruktura se srušila.“

„Znači, hoćeš da kažeš kako bi radije da podižeš ovu decu u ropstvu, ili sistemu segregacije?“, kazala je Keva.

„Oću da kažem da, kad je postojala česma za crnje, angažovali bi crnju da je popravi.“

Keva nikada to ne bi rekla Čaletu, ali stalno je ponavljala: „Nikad se ne raspravljaj sa budalom, zato što izdaleka ljudi ne umeju da razaberu ko je ko od vas dvoje.“ Tako da kad bi prestala da se raspravlja sa vama, znali biste šta misli o vama.

Kada ja govorim gluposti, svet za nju zbog toga postaje *svetliji*. Ali potrebno joj je i da govorim pametne stvari. Zbog njih se oseća bezbedno. Misli da mogu da opstanem jedino ako sam inteligentan. Dopada joj se razmera od otprilike šezdeset posto pameti prema četrdeset posto glupiranja. Ona

---

je najbolja publika koju sam ikada imao. Kao da postoji neki skriveni deo njenog bića kojeg čak ni ona nije svesna, i koji me stalno podbada.

Hajde, Vile, blesavije, pametnije, blesavije, pametnije...

Volim da je zaspem stvarima koje su, na površini, krajnje glupave, a ono pametno sakrivam unutra kako bih video može li onda da to pronađe. Volim izraz na njenom licu kad pomisli da je nešto krajnje glupo, a onda joj se taj pametni deo prikrade. (To je i *meni* omiljeni momenat.)

Komedija je produžetak inteligencije. Teško je biti zaista smešan ako niste zaista pametni. A smeh je Kevin lek. U neku ruku, ja sam njen mali lekar, i što se više ona smeje, to glupavija, pametnija, spektakularnija sranja izmišljam.

Kao dete, nestajao sam u sopstvenoj mašti. Mogao sam beskrajno da sanjarim – za mene nije bilo ničeg zabavnijeg od svetova moje mašte. *Imali su* džez orkestar u kampu; *čuo sam* trube; *video* trombon, šmekerska odela iz četrdesetih, veliki plesni podijum. Svetovi koje je moj um stvarao i nastanjivao bili su za mene stvarni koliko i „stvarni život“, ponekad čak i više.

Ta stalna struja slika i boja, ideja i glupiranja postala je moje utočište. A onda, mogućnost da s nekim delim taj prostor, da prenesem nekoga tamo, postala je krajnje moguće blaženstvo. Volim ekstazu zbog zanesene pažnje ljudi, volim da ih vodim na vožnju rolerkosterom njihovih emocija u skladu sa tvorevinom moje mašte.

Za mene je granica između fantazije i stvarnosti uvek bila tanka i providna, i ja sam bio sposoban da stupam i istupam iz jedne u drugu bez napora.

Nevolja je u tome što je nečija fantazija za drugoga laž. U svom komšiluku sam došao na glas kao preispoljni lažov. Moji prijatelji su smatrali da ne mogu nikada da veruju ništa što im kažem.